Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0229

Politično zatiranje in humanitarne razmere na Kubi

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 18. junija 2026 o političnem zatiranju in humanitarnih razmerah na Kubi (2026/2735(RSP))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o razmerah na Kubi, zlasti tistih z dne 19. septembra 2024 o primeru Joséja Daniela Ferrera Garcíe na Kubi[1], z dne 29. februarja 2024 o kritičnih razmerah na Kubi[2] in z dne 12. julija 2023 o stanju glede sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju med EU in Kubo glede na nedavni obisk visokega predstavnika na otoku[3],

– ob upoštevanju Sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Kubo na drugi strani (v nadaljnjem besedilu: sporazum o političnem dialogu in sodelovanju)[4], ki je bil podpisan decembra 2016 in se začasno uporablja od 1. novembra 2017, zlasti določbe o bistvenih elementih tega sporazuma iz člena 1(5) in klavzule o prekinitvi na podlagi člena 85(3)(b),

– ob upoštevanju, da je Parlament 5. julija 2017 odobril sporazum o političnem dialogu in sodelovanju na podlagi oprijemljivega izboljšanja stanja na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin na Kubi,

— ob upoštevanju globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic (evropski zakon Magnickega),

– ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic,

---

1 UL C, C/2024/7213, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7213/oj .
2 UL C, C/2024/6748, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6748/oj.
3 UL C, C/2024/4001, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4001/oj.
4 UL L 337 I, 13.12.2016, str. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/2232/oj.

Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Konvencije OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju in Konvencije o otrokovih pravicah, katerih podpisnica je Kuba,

– ob upoštevanju poročil nevladne organizacije Prisoners Defenders o mučenju, zlasti mesečnega poročila za maj 2026, ki je bilo objavljeno 11. junija 2026, o mučenju, strukturnih kršitvah dolžnega pravnega postopanja, obtožbah zaradi „družbene nevarnosti pred storitvijo kaznivega dejanja“, digitalnem nadzoru in prisilni podhranjenosti v kubanskih zaporih,

– ob upoštevanju skupne predstavitve Odbora za zunanje zadeve in Pododbora za človekove pravice o razmerah na Kubi 5. maja 2026 ter pričevanj Stuarda Ralóna Orellane, poročevalca Medameriške komisije za človekove pravice (IACHR) za Kubo, ter vodje kubanske opozicije in nekdanjega političnega zapornika Joséja Daniela Ferrerja,

– ob upoštevanju govorov podpredsednice Komisije/visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Kaje Kallas na plenarnem zasedanju Parlamenta, zlasti tistih 6. maja 2025 in 19. maja 2026, ter dialoga med EU in Kubo o človekovih pravicah,

– ob upoštevanju izjav Medameriške komisije za človekove pravice o Kubi z dne 25. marca 2026,

– ob upoštevanju sporazuma o svobodi, ki sta ga 2. marca 2026 v Miamiju podpisali kubanski opozicijski koaliciji Pasos de Cambio in Asamblea de la Resistencia Cubana (ARC),

– ob upoštevanju poročila Medameriške komisije za človekove pravice z dne 12. junija 2023 o primeru zagovornikov pravic Oswalda Payája in Harolda Cepera na Kubi,

– ob upoštevanju obtožnice, ki je bila 20. maja 2026 odpečatena na zveznem sodišču ZDA za južno okrožje Floride in ki bremeni Raúla Castra in pet drugih kubanskih uradnikov v zvezi s sestrelitvijo dveh civilnih letal v lasti organizacije Brothers to the Rescue leta 1996,

– ob upoštevanju člena 136(2) in (4) Poslovnika,

A. ker so politične in gospodarske odločitve kubanskega komunističnega režima skozi več kot pet desetletij državo potisnile v globoko krizo z izpadi elektrike tudi do 22 ur na dan, hudim pomanjkanjem hrane, vode, goriva in zdravil ter vsesplošno revščino, medtem ko ustavno utrjeni enostrankarski režim vztraja že več kot 67 let in je edina dovoljena politična sila; ker kubanski politični in gospodarski model, ki temelji na nemobilnosti, represiji in odporu proti spremembam ter ga še poslabšuje odsotnost svobodnih, poštenih in konkurenčnih volitev ter prepoved političnega pluralizma, propada, zato se Kuba vse bolj približuje značilnostim

propadle države in pomeni protidemokratično anomalijo v regiji;

B. ker je imela Kuba po podatkih nevladne organizacije Prisoners Defenders konec maja 2026 rekordnih 1281 političnih zapornikov, vključno z mladoletniki, med katerimi so bili nekateri zaprti v strogo varovanih zaporih skupaj z odraslimi, pri čemer so bili številni priporniki hudo bolni, med njimi športniki, umetniki, neodvisni novinarji in miroljubni aktivisti; ker je organizacija dokumentirala sistematično mučenje pripornikov, spolno nasilje nad njimi in grožnje s smrtjo ter je v statistično reprezentativni študiji ugotovila, da so bili vsi pregledani politični zaporniki, vključno z mladoletniki, podvrženi mučenju in jim je bila odrečena zdravstvena oskrba, ob ponavljajočih se vzorcih samovoljnega pridržanja in pridržanja v osamitvi, prisilnih začasnih izginotij in nadlegovanja družin; ker metode režima dobro ponazarja primer Joséja Daniela Ferrerja, ustanovitelja Patriotske zveze Kube in zapornika vesti, za katerega je Evropski parlament večkrat zahteval izpustitev in ki je bil oktobra 2025 prisilno izgnan;

C. ker se običajni Kubanci v vsakdanjem življenju soočajo z nedelujočimi bolnišnicami brez osnovnih zdravil, kamor morajo pacienti s seboj prinesti vse potrebščine, hkrati pa s kroničnim pomanjkanjem hrane, vode in osnovnih dobrin, ki jih je mogoče v trgovinah plačati le v tuji valuti, česar pa si tisti z običajno državno plačo ne morejo privoščiti; ker po podatkih kubanskega observatorija za človekove pravice 89 % družin živi v skrajni revščini in mora sedem od desetih Kubancev preskočiti obrok zaradi pomanjkanja, medtem pa OZN poroča o zaostanku več kot 96.000 neizvedenih kirurških posegov, od tega 11.000 pri otrocih, približno milijon ljudi pa je odvisnih od prevoza pitne vode s tovornjaki, ki ga omejuje pomanjkanje dizelskega goriva;

D. ker je EU aprila 2026 poleg 4 milijonov EUR, ki so bili letos že dodeljeni karibski regiji, sprostila dodatna 2 milijona EUR humanitarne pomoči za podporo humanitarnim partnerjem, ki zagotavljajo nujno pomoč najranljivejšim; ker je posodobljeni akcijski načrt OZN za Kubo, ki naj bi pomagal približno dvema milijonoma ljudi, še vedno premalo financiran, saj je OZN mobilizirala 26,2 milijona USD, pri čemer pa ostaja primanjkljaj v višini 68 milijonov USD;

E. ker skupna inflacija na Kubi v zadnjih štirih letih presega 500 %, državne mesečne plače pa so na črnem trgu vredne 15–25 USD, kar je edini realističen menjalni tečaj; ker je država zaradi režima odvisna od uvoženega goriva in ker sta Rusija in Venezuela kot tradicionalni dobaviteljici omejili dobavo, zaradi česar se je energetska kriza poglobila in oktobra 2024 dosegla vrhunec s popolnim zlomom nacionalnega elektroenergetskega sistema, pri čemer je brez elektrike ostalo 11 milijonov ljudi;

F. ker Kuba – rodovitna tropska državi, ki je bila nekoč ena največjih svetovnih proizvajalk sladkorja – danes uvozi več kot 70 % hrane, ki jo porabi, ta zlom pa je neposredna posledica več desetletij

kolektiviziranega in militariziranega kmetijstva pod nadzorom države ter neproduktivnega gospodarskega modela;

G. ker do izrednih humanitarnih razmer ni prišlo zaradi zunanjega embarga, temveč so neposredna posledica lastnega modela in neuspehov režima, tj. militarizacije in državne monopolizacije gospodarstva, zatiranja zasebnih podjetij in preusmerjanja sredstev v varnostni aparat namesto v hrano, zdravila in električno energijo, ki jih prebivalci te države potrebujejo; ker je simbol tega modela skorumpirani vojaški konglomerat GAESA, ki nadzoruje skoraj polovico gospodarstva otoka, ne odgovarja nikomur in pobira zaslužke režima v trdnih valutah, tudi iz zdravstvenih misij, ki jih je OZN primerjala s prisilnim delom, četudi so bolnišnice brez najosnovnejših potrebščin; ker te krize ni mogoče ločiti od desetletij državne represije, nadaljnja nestabilnost pa bi lahko imela resne humanitarne, migracijske in varnostne posledice;

H. ker odnose med EU in Kubo ureja sporazum o političnem dialogu in sodelovanju, v katerem je bil naveden cilj, da bi se režim postopoma odprl in izboljšal položaj svojih državljanov; ker se skoraj devet let po tem, ko je Parlament sporazum odobril, režim ni bistveno odprl, temveč je okrepil represijo, preganjal nestrinjanje in povečal število političnih zapornikov, medtem ko so se gospodarske razmere poslabšale na nesprejemljivo raven; ker sporazum ni izpolnil svojega osrednjega namena in ker je podpredsednica/visoka predstavnica priznala, da ni izpolnil svojih ciljev in se trenutno pregleduje;

I. ker številni tako na otoku kot drugod režim zavračajo, o čemer pričajo ponavljajoči se protesti in „udarjanje po kuhinjskih loncih“ (*cacerolazo*), pa tudi največji eksodus v kubanski zgodovini, saj je več sto tisoč ljudi odšlo v iskanju boljše prihodnosti, mnogi, ki so pobegnili ali so bili pregnani, pa se ne smejo vrniti in ostajajo v izgnanstvu; ker je edini odziv režima na zahteve po spremembah ta, da svoj položaj še bolj utrjuje in zaostruje zatiranje;

J. ker se režim ohranja na oblasti izključno z brutalnim in nenehnim zatiranjem; ker je julija 2021 na tisoče ljudi v več kot petdesetih krajih odšlo na ulice in vzklikalo „Svoboda!“; ker so ta val protestov, največji po letu 1994, zatrli policisti v civilu, paravojaške skupine in odbori za obrambo revolucije; ker je bilo več sto ljudi samovoljno pridržanih, več kot sedemstotim pa je bilo sojeno po skrajšanih postopkih, ki jih je Parlament obsodil kot „sodno farso“, pri čemer so bile zgolj zaradi mirnega protestiranja izrečene obsodbe tudi do 25 let zapora, kar bi lahko bilo hudodelstvo zoper človečnost; ker naj bi to poslalo jasen signal: kdor protestira, tvega službo, svobodo, družino oziroma življenje;

K. ker režim delegacijam Evropskega parlamenta, posebnim poročevalcem OZN in neodvisnim opazovalcem vztrajno zavrača vstop ter vztraja pri izključevanju demokratične opozicije in neodvisne civilne družbe iz vsakega političnega dialoga;

L. ker so v zadnjih mesecih potekali pogovori med režimom in ameriško administracijo, katerih vsebina ostaja nerazkrita, režim pa je potrdil, da se pogaja z Washingtonom; ker so Združene države Amerike sprejele ciljno usmerjene sankcije proti visokim predstavnikom režima ter institucijam njegovega varnostnega in vojaškega aparata, kot razlog pa so navedle zatiranje domačega prebivalstva, ki ga izvaja režim, in njegove sovražne dejavnosti v tujini; ker se normalizacija odnosov v nobenem primeru ne sme zgoditi v škodo človekovih pravic ali tako, da bi bil režim razbremenjen odgovornosti;

M. ker režim še naprej tesno vojaško sodeluje z Rusko federacijo, ki naj bi med drugim rekrutirala na tisoče kubanskih državljanov za boj v ruski vojaški agresiji proti Ukrajini, kar ni združljivo z duhom sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju ter je v nasprotju z varnostnimi interesi EU; ker je bilo konec marca 2026 tankerju v ruski lasti, ki je prevažal približno 730 000 sodčkov surove nafte, dovoljeno pristati na severni obali Kube;

N. ker je 2. marca 2026 več kot 50 kubanskih opozicijskih organizacij in organizacij civilne družbe, tako tistih v državi kot tistih v izgnanstvu, predstavilo načrt za demokratično tranzicijo (t. i. sporazum o osvoboditvi), v katerem so določene tri faze, in sicer osvoboditev, stabilizacija in obnova ter demokratizacija, in ki naj bi privedel do svobodnih, poštenih in večstrankarskih volitev pod nadzorom mednarodne skupnosti; ker mora biti na čelu tranzicije Kuba sama, vanjo pa morajo biti vključeni vsi Kubanci, tako tisti na otoku kot tisti v diaspori;

1. najostreje obsoja sistematično zatiranje, ki ga izvaja kubanski režim, zlasti mučenje, spolno nasilje, grožnje s smrtjo, stradanje, množični nadzor, prisilno delo in sodno preganjanje političnih zapornikov, protestnikov, oporečnikov, študentov, verskih voditeljev in zagovornikov človekovih pravic, pa tudi zapiranje otrok; izraža popolno solidarnost s kubanskim ljudstvom in vsemi, ki so preganjani zaradi obrambe svojih temeljnih pravic, vključno z voditelji zgodovinske in nastajajoče demokratične opozicije ter neodvisnimi državljanskimi gibanji;

2. zahteva takojšnjo in brezpogojno izpustitev vseh političnih zapornikov in vseh oseb, ki so samovoljno pridržane zaradi uveljavljanja svojih temeljnih pravic in med katerimi so tudi mladoletniki, odpravo mučenja in grdega ravnanja ter takojšen dostop do svobodnih in poštenih sojenj in zdravstvene oskrbe za hudo bolne, pa tudi polno odškodnino za žrtve mučenja; zahteva, da režim Mednarodnemu odboru Rdečega križa, posebnim poročevalcem in vodjem postopkov OZN, delegaciji Evropskega parlamenta in neodvisnim opazovalcem takoj omogoči neoviran dostop do vseh prostorov za pridržanje, in obžaluje, da je režim to že večkrat zavrnil;

3. meni, da so edini način za rešitev kubanskega ljudstva iz pomanjkanja, revščine in izolacije korenite gospodarske in politične spremembe, ki bodo nemudoma privedle do prehoda v polno večstrankarsko demokracijo, v kateri oporečniki ne bodo preganjani, zaprti, mučeni ali umorjeni in v kateri bodo spoštovane temeljne pravice in svoboščine prek vključujočega nacionalnega dialoga za tranzicijo brez omejitev;

4. poziva kubanski režim, naj predlaga trajnostne in smiselne gospodarske reforme, ki bodo zagotavljale pravno varnost in podpirale neodvisne gospodarske akterje, zasebne pobude, naložbe in svoboščine, kot bistvene načine za preprečevanje zloma;

5. poziva kubanske oblasti, naj zaščitijo človekove pravice in zagotovijo pravico do mirnega zbiranja in svobode izražanja brez diskriminacije na podlagi političnih stališč; odločno obsoja vse kršitve državljanskih in političnih pravic ter svoboščin, vključno s samovoljnim pridržanjem, slabim ravnanjem, mučenjem, omejevanjem svobode izražanja, združevanja in mirnega zbiranja, nadlegovanjem neodvisnih novinarjev, zagovornikov človekovih pravic in akterjev civilne družbe, pa tudi nesorazmerno uporabo kazenskih sankcij proti miroljubnim protestnikom;

6. ponavlja svoje že večkrat izraženo stališče glede uporabe klavzule o začasni prekinitvi sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju in poziva visoko predstavnico in države članice, naj pošljejo jasno sporočilo, da bi morala Unija izvajanje tega sporazuma, ki ga kubanski režim sistematično krši, prekiniti, če v kratkem ne bodo sprejeti jasni, konkretni in pomenljivi ukrepi za uvedbo teh sprememb, vključno z jasnim predlogom za prehod na demokratični sistem na Kubi, takojšnjo in brezpogojno izpustitvijo skoraj 1300 političnih zapornikov ter dovoljenjem, da se Kubanci, ki so bili prisiljeni stopiti na bolečo pot izgnanstva, vrnejo domov brez strahu pred povračilnimi ukrepi;

7. poziva, naj EU v skladu s svojim zakonom Magnickega sprejme ciljno usmerjene ukrepe proti odgovornim za represijo, začenši z najvišjimi uradniki režima, vključno z Miguelom Díaz-Canelom in višjim poveljstvom varnostnega, sodnega in kazenskega aparata, ter proti vodstvu GAESA;

8. poziva režim, naj odpravi mehanizme za ukrepanje pred storitvijo kaznivega dejanja v vseh oblikah, ki se uporabljajo za utišanje in samovoljno zapiranje državljanov, ter naj izpusti tiste, ki so bili na tak način obsojeni, ne da bi storili kaznivo dejanje;

9. poziva k neodvisni mednarodni preiskavi razmer v zaporih, režima prisilne podhranjenosti in smrti v zaporih in priporih;

10. obsoja, da režim materialno podpira Rusijo v vojaški agresiji proti Ukrajini, kar vključuje novačenje kubanskih državljanov za boj proti Ukrajini, in da vse tesneje vojaško sodeluje z Moskvo, ter vztraja, da

mora biti to osrednji element revizije odnosov med EU in Kubo; prav tako obsoja, da se režim usklajuje z Lukašenkovim režimom v Belorusiji, vključno s tesnimi vojaškimi in varnostnimi vezmi, ki spodkopavajo evropsko varnost;

11. vztraja, da je treba neodvisni civilni družbi in demokratični opoziciji omogočiti, da brez strahu pred povračilnimi ukrepi sodelujeta v vseh dialogih v okviru sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju, kar je tudi zahteva v tem sporazumu, in da ne sme biti EU na noben način vpletena v kršitve človekovih pravic na otoku, med drugim v zdravstvene misije, kjer prihaja do prisilnega dela in za katere od režima zahteva, da jih v vseh oblikah opusti;

12. izraža izjemno in veliko zaskrbljenost zaradi dramatičnega poslabšanja življenjskih razmer na Kubi in vse hujših humanitarnih posledic nedostopnosti goriva, zdravil, hrane in drugih osnovnih dobrin ter javnih storitev, kar zlasti prizadene ranljive skupine; poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo humanitarne kanale, prek katerih bo mogoče neposredno dostavljati energijo, hrano in zdravila kubanskemu ljudstvu in neodvisnim podjetjem, tako da bi zaobšli državo, ter poziva vse donatorje, naj povečajo humanitarno pomoč, ki pa mora ostati zaščitena, se dostavljati brez posredovanja države in ne sme financirati režima;

13. je pripravljen Kubi prek kanalov, neodvisnih od vlade, skupaj z mednarodno skupnostjo zagotoviti znatno pomoč, takoj ko bo začela verodostojno demokratično tranzicijo, da bo lahko otok stopil na pot napredka in omogočil blaginjo svojih državljanov; poziva podpredsednico/visoko predstavnico in države članice, naj to dosledno obravnavajo na vseh ustreznih forumih ter podprejo odgovornost in miren prehod pod vodstvom državljanov;

14. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, šestmesečnemu predsedstvu Sveta, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, posebni predstavnici EU za človekove pravice, Organizaciji ameriških držav, Organizaciji združenih narodov, Evro-latinskoameriški parlamentarni skupščini, Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav ter kubanskemu režimu.